

KSIĄDZ EDMUND ROSZCZYŃIALSKI POLAK – PATRIOTA – DZIAŁACZ SPOŁECZNY

▶ W starym parku w Cewicach odnalazłam kamień z tablicą, na której wyryto napis: „Tu w obronie polskości został rozstrzelany przez hitlerowców w listopadzie 1939 roku syn ziemi kaszubskiej śp Ks. Prałat Edmund Roszczyński, dziekan wejherowski, w wieku 51 lat, kapłaństwa 26 lat”.

NAJSTARSZY Z JEDENAŚCIORGA RODZENSTWA

Ksiądz Edmund Roszczyński urodził się 30 października 1888 roku w Łężycach koło Rumi, w rodzinie rolnika. Po maturze wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego w Pelplinie i 10 marca 1913 roku przyjął święcenia kapłańskie. W czasie I wojny światowej w pruskiej armii pełnił funkcję kapelana i sanitariusza; po wojnie był wikarym w Grudziądzu.

W roku powrotu Pomorza do Polski wrócił do Wejherowa i przez 4 lata był prefektem w Seminarium Nauczycielskim. Później został proboszczem parafii Trójcy Przenajświętszej, w 1926 roku – dziekanem, w 1932 roku delegatem biskupim, a rok później – szambelanem papieskim.

Ks. Roszczyński cieszył się poważaniem wśród mieszkańców. Zawsze na pierwszym miejscu stawiał dobro człowieka: opiekował się ubogimi rodzinami, zwłaszcza wielodzietnymi i osobami bezrobotnymi oraz wspierał wiele organizacji dobroczynnych. Był inicjatorem Katolickiego Stowarzyszenia Robotników z bezpłatnym punktem porad prawnych, Kasą Pogrzebową oraz Kasą Zapomogową dla bezrobotnych; wspólnie z młodzieżą przygotowywał spektakle teatralne, założył dwa chóry i orkiestrę. Organizował kursy haftu i kroju kaszubskiego.

Zakładał czytelnie, których celem było utrzymanie polskości na terenie Kaszub (wiele lat był prezesem Towarzystwa Czytelni Ludowych). Współtworzył Uniwersytet Ludowy w Bolszewie, drukarnię i „Gazetę Kaszubską”, która wychodziła do wybuchu wojny.

Za krzewienie kultury kaszubskiej i patriotyzm, w 1933 roku ks. Roszczyński został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Orderu Polonia Restituta. To było dla niego ogromne wyróżnienie i motywacja do dalszej pracy.

KOCHAŁ OJCZYZNĘ, POMORZE I WEJHEROWO

W pierwszych dniach września 1939 roku założył w Wejherowie konspiracyjną organizację charytatywną „Pomoc Polakom”: ofiarom wojny, sierotom i wdowom po żołnierzach (weszła później w skład „Gryfa Pomorskiego”).

Hitlerowcy wpisali go do Fahndungsbuch (księgi gonimych). To był wyrok śmierci. Na początku września 1939 roku w Wejherowie odwiedził go generał E. Rommel, jeden z czołowych dowódców Wehrmachtu – kuzynka księdza była jego żoną. Rommel zostawił mu „żelazny list”, który miał go chronić przed aresztowaniem przez SS. W tym samym czasie rozpoczęły się aresztowania księży, adwokatów, nauczycieli, urzędników, lekarzy, czyli ludzi wykształconych. Po przesłuchaniach wywożono ich na egzekucję do lasów koło Piaśnicy.

Gestapo aresztowało księdza Roszczyńskiego 30 października 1939 roku, w dniu jego 51. urodzin. Został rozstrzelany w lesie koło Cewic, sam wcześniej musiał sobie wykopać grób. We wrześniu 1979 roku ekshumowano ciało księdza i pochowano w rodzinnym grobowcu w Wejherowie. W 1994 roku Stolica Apostolska rozpoczęła proces jego beatyfikacji.

Mieszkańcy Kaszub nie zapomnieli o swoim „bohaterze”. Jego imieniem nazwano ulice w Wejherowie i Rumi. Ksiądz Roszczyński jest również patronem Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Wejherowie i Szkoły Podstawowej w Cewicach.”

■ BEATA CZAJA

FILIA GMINNEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W CEWICACH
W MASZEWIE LĘBORSKIM